

Ланку, що лишається, треба зміцнити добрим ланковим.

Завдання перебудови вимагають від нас приділити ланковому найпильнішу увагу — працювати з ним, виховувати його. А треба відзначити, що з ланковими ми не працюємо, не готуємо їх до роботи в ланці.

В роботі ланки, загону треба поважати ініціативу самих дітей і неуцільно доводити до кінця справи, що їх розпочинають піонери. Інакше ми привчатимемо піонерів до розхлябаності, проти чого ми повинні рішуче борись.

Коли правильно організуємо роботу загону та ланки, зростає зацікавленість піонерів своєю організацією. Тоді в нас буде менше порушників дисципліни, буде менше так званих дезорганізаторів.

Дуже важливе завдання для нас — це організаційно **зміцнити кожен загін, кожному ланку.**

Але це не все, — важливіше завдання — це **організувати нашу роботу й керівництво так, щоб дійти до кожного піонера зокрема.** Вивчити, знати його інтереси, вміти направляти його ініціативу — **допомагати кожному піонерові зокрема.**

Дуже важливе також питання прийому до організації. Підвищуючи вимоги до кожного піонера, треба збільшити вимоги й до кожної дитини при вступі її в піонерорганізацію. Не можна механічно приймати всіх тих, хто подає заяву. Приймати слід лише кращих, підготовлених, тих, хто розуміє завдання піонерорганізації. З тими, що вступатимуть до піонерів, треба працювати, готувати їх до прийому. Зробити святом у житті кожної дитини момент прийняття його до піонерорганізації. Після певної перевірки, вступаючий повинен **обов'язково** дати урочисту обіцянку, що він буде справжнім піонером.

Дитячий рух 1937
Про бази: 1934 М.9

І в місті й на селі треба ліквідувати бази, як зайву надбудову, що перервантажує піонерів непотрібними зборами й засідательською метушню. Але ліквідувати бази механічно, з наказу — протягом годин — не можна. Цю роботу треба провадити поступово, забезпечуючи кожен загін піонервожатими.

Платний піонервожатий стає вожатим зразкового загону. Він не на словах, а на зразках досвіду своєї роботи допомагає, вчить всіх інших вожатих працювати.

Цей вожатий повинен також організувати культурно-масову роботу в школі, координувати плани роботи піонерзагонів із шкільним планом.

Головну увагу треба приділити забезпеченню кожного загону вожатим, а також допомозі в роботі вожатому, виділеному з виробничого чи колгоспного осередку.

Перед вожатим піонерзагону нині, в зв'язку з ліквідацією баз, постають особливо високі вимоги.

Тепер аж ніяк не можна покладатися на платного піонервожатого, бо він без посередньо працює лише в своєму зразковому піонерзагоні.

Така постава, збільшуючи відповідальність кожного піонервожатого, водночас зобов'язує комсомольські групи й первинні комсомольські організації повсякденно керувати роботою свого загону.

КСМ організації повинні дбати за підвищення кваліфікації вожатого. Вожатий повинен бути письменним, політично й культурно розвинутим, педагогічно грамотним, повинен уміти стріляти, співати і т. д. З цього погляду велике значення матиме соціалізм, що ближчим часом мусить бути введений для кожного вожатого. На допомогу вожатому повинні стати КСМ

організації установ, навчальних закладів, бо й тут ми маємо чимало прекрасних комсомольців, які пройшли велику школу виробництва і будуть дуже корисні в роботі з дітьми.

Перебудовуючи роботу піонерських загонів, треба, врешті, залучити до роботи шкільні КСМ організації. Комсомольці шкільні, серед яких переважна більшість колишні піонери, а часто й тепер перебувають у піонерорганізації, повинні стати кращими помічниками вожатого в усій роботі.

Із старших, розвинених і авторитетніших піонерів-комсомольців треба виділяти на помічників вожатого.

Нарешті кілька зауважень про керівників.

Вибори районного та міського керівника піонерорганізації мають велике значення. Вони збільшують відповідальність і керівника перед вожатими і самих вожатих.

Вибірність повинна замінити людей, які не здатні керувати, і, водночас, висувати до керівництва комдиром кращих з піонерробітників.

Не кожен голова РБ, МБ може залишитися керівником. Бути керівником тепер багато важче. Ні директив писати, ні засідання провадити зараз не треба.

Завдання керівника — організувати свою роботу так, щоб найменше часу віддавати на зайві розмови та засідання, а **більше часу бувати в загонах**, при чому не для «ознайомлення», а для конкретної допомоги. Вожатих збирати не для форми, а для інструктажу, допомогти розібратися в тому чи тому питанні. Треба, щоб після кожного відвідування керівником піонерзагону, після кожного інструктажу в піонервожатого була повна **ясність**, що йому робити в загоні, сьогодні, завтра.

До кінця треба вигнати з роботи піонерорганізації «парадність» і похвальність. Менше привітань, менше «уточнень» вібрань, зайвої бундючності! Більше конкретної, цікавої роботи, що задовольняла б кожного піонера, зокрема допомагала б кожній дитині розвивати свої здібності й **рости справді письменним, всебічно розвиненим, активним, культурним, і фізично здоровим будівником соціалістичного суспільства.**

Перебудова збільшила відповідальність

Реалізуючи рішення XVII з'їзду ВКП(б), IX пленум ЦК ВЛКСМ спеціально обговорював питання перебудови всієї роботи комсомолу. Ліквідувати функціоналку, наблизити керівництво до низових організацій, виробничих бригад, керувати не бюрократично - канцелярськими методами, а конкретно, допомагаючи в роботі низовим організаціям. Ліквідувати апаратно-засідательське базікання, підвищити відповідальність живих людей за конкретні справи, поставити на роботу людей не базік і вельмож, а **людей діла**, відданих справі комуністичної партії та робітничого класу — такі завдання.

Комсомол перебудовує свою роботу в керівництві піонерською організацією.

Я хочу, як колишній голова червонозаводського РБ ДКО і нинішній керівник піонерорганізації червонозаводського РК ЛКСМУ, обраний вожатими району, — розказати про свою роботу до перебудови і після неї.

ТІШИЛИСЯ УХВАЛАМИ.

При червонозаводському РК ЛКСМУ, як і при інших, існував такий собі «функціональний орган» — РБ ДКО в складі 7 осіб.

Збирався цей «орган» 3—4 рази щомісяця на свої «пленарні» засідання. Обговорювали питання окремих баз: «робота загону

в готуванні до оздоровної кампанії дітей улітку», «про політвиховну роботу в піонерському загоні», «завдання боротьби за високу успішність навчання» і, обов'язково, — плани, безкінечні плани робіт.

Засідали по 3—4 години, палко обговорювали, кожен виголошував величезну промову, виносили довжелезні ухвали... для кого?

Ми, члени РБ ДКО, вважали, тішили себе думкою, що для піонерів, для покращення їхньої роботи. А виявляється, що ці ухвали ніколи не доходили до загонів, до ланок.

А загони та ланки зрідка коли бачили в себе комсомольців, не всі мали вожатих.

Я, голова РБ, мало коли була в загоні, в ланці мало їм допомагала. Була «завантажена» різними засіданнями, нарадами, «інструкціями», «директивами» тощо.

А все це й було основною причиною поганої роботи піонерорганізації.

Тепер ліквідували РБ ДКО. Я почуваю, що це збільшило мою відповідальність за роботу піонерів. Виявляється, що цілком добре можна обійтися без довжелезних засідань і ухвал «апарату» РБ.

Райком комсомолу і я зокрема заходились укомплектовувати піонерзагони вожатими. Добилася, що всі загони мають вожатих — кращих комсомольців, закріплених на цілий навчальний рік. Без погодження з РК ЛКСМУ ніхто не може послати їх на іншу роботу.

Комсомольська організація радіозаводу виділила 4 вожатих, Центральне телеграфне управління — 2 вожатих, майстерня ДПУ — 6 вожатих. Усі вони добре працюють показують зразки, на які треба рівнятись і іншим організаціям.

Перебудовує роботу й база ЮП.

Наприклад, колишня база 53 ФЗД заводу ХТГЗ. Кажу «колишня», бо зараз її ліквідували, а кращих піонерів, що були в керівництві бази, поставили на голів загонів, на ланкових.

Отже, загonom керує вожатий та голова загону, вони відповідають за всю роботу ланок, піонерів.

Маємо вже факти, що в наслідок пильнішого, конкретнішо-

го підходу до питань навчання, дисципліни — є покращення в успішності навчання з окремих дисциплін.

Загони також тримають тісний зв'язок з цехами заводу, виступають із своєю художньою самодіяльністю в червоних кутках — співи, декламація й інше.

Зараз усю культмасову роботу піонери виносять на повітря. Іздять вихідних днів до парку, де влаштовують стрілецькі заняття, грають у волейбол і інші гри.

Піонер загони ЦТУ (45 школа) прийшли до свого прикріпленого саду, відбулася невеличка розмова про озеленення міста, прикріпили дітей до дерев, ланки до клумбів, попрацювали.

А тут уже й баяніст із піонерського клубу нагодився. Потанцювали хлоп'ята, поспівали. Всі були дуже вдоволені. Вдоволені були й комсомольці з прикріпленого підприємства, що були присутні тут.

Так, ще раз підкреслюю, **перебудова збільшила й чітко окреслила відповідальність і піонерських керівників і комсомольської організації.**

Тепер я часто буваю в загонах, у ланках, допомагаю їм проводити збори, організовувати їхню самодіяльність і дозвілля.

Моє побажання — **швидше й якісніше** провести перебудову піонерорганізації, дібрати на піонерських керівників кращих комсомольців, допомогти їм опанувати свою велику справу — справу комуністичного виховання нашої зміни.

М о є м і с ц е — в з а г о н а х

На зборах вожатих піонерських баз та загонів, присвячених перебудові роботи піонерорганізації, таки добре й справедливо критикували роботу РБ ДЮ, що тепер уже ліквідовано.

Справді, ми, члени РБ, мало допомагали вожатим налагоджувати роботу баз, загонів. Районне бюро лише констатувало.

— Прийде, бувало, член РБ на базу чи в загін—виступав на зборах один вожатий,—і лише констатує: «це погано, а це нікуди не годиться, а оце так собі, а оце—ховайте, щоб ніхто й не бачив». Прямо тобі обстежувачі якісь. Ці зауваження для нас, колишніх робітників РБ, гіркі, але що ж — нічого не зробиш—правда.

Тепер обрали мене на керівника піонерської організації. В райкомі є ще інструктор.

Головне наше завдання—виконати рішення IX пленуму, ЦК ВЛКСМ—конкретно й оперативно керувати роботою піонерів. Між собою та інструктором ми розподілили школи й загони. Там ми безпосередньо допомагаємо вожатому працювати. Де немає вожатого—добиваємося, щоб він був.

Моя робота тепер—у загонах.

Перші кроки перебудови рішуче поставили питання про вожатого. Не можна далі терпіти, щоб був стан, про який колись писала «Піонерская правда»:—«почему да почему, почемуточки к нам вожатые приходят на минуточку». Вожатівській чехарді треба покласти край—це велике питання перебудови.

На нараді секретарів КСМ організації разом з інструкторами РБ ЛКСМУ ухвалено, що на зборах КСМ організації під час виборів комсортів та секре-

тарів комітетів—обиратимуть і закріплятимуть на рік вожатих піонерів.

Збори вожатих піонерів ми проводимо раз на декаду. На зборах кожен вожатий звітує про виконання попередніх завдань, проводиться інструктування до наступної роботи в піонерських загонах та жовтеницьких групах.

Важливе питання перебудови є підвищення кваліфікації вожатого. Адже вожатий повинен глибоко і всебічно задовольняти різноманітні запити й вимоги дітей. Вожатий повинен мати високий ідейно-політичний, культурноосвітній рівень.

Ми вже дещо зробили в цьому напрямку для вожатих.

Проводимо п'ятиденні кушові семінари вожатих загонів. При будинку партактиву організували для вожатих уні-

верситет культури, працюватиме він раз на шестиденку. В університеті вожатий слухатиме лекції з різних дисциплін, університет же влаштовуватиме культпоходи до театрів, кіно, екскурсій тощо.

Працюємо ми і з піонерактивом. При будинку партроботи відкриваємо для голів загонів, ланкових, вожатих жовтеньських зірочок і піонерактиву консультацію з питань роботи в піонерзагонах та жовтеньських зірочках.

Я вважаю, що для покращення роботи серед жовтеньят треба із числа платних піонерських вожатих (в тих

школах, де їх два чи три) виділити одного на інструктора-методиста жовтеньських груп.

Наприкінці зазначу, що треба керівникам піонерорганізацій висвітлювати досвід і хід перебудови—в журналі «Дитячий рух».

Моє побажання—для підвищення кваліфікації всіх районних керівників піонерорганізації треба охопити заочним навчанням, організувавши при академії ім. Н. К. Крупської заочний університет райкерівників піонерорганізації.

м. Харків.

Гр. БЕЗМАН

Після ліквідації бази

Зросла відповідальність вожатого

Бази, як одиниці, в цій школі вже нема.

КСМ організація ХТГЗ має 8 піонерзагонів, кожен загін має вожатого. Вожатий — керівник піонерзагону, він мусить своїм прикладом, умінням допомогти піонерам, ланкам, раді загону в повсякденній роботі. Робота ради загону залежить від чіткості розподілу обов'язків і відповідальності кожного члена ради за доручену ділянку.

Емма Озерянська — голова 2 загону каже:

— Після ліквідації бази робота покращалася. Голови загонів і всі піонери виявляють більше ініціативи.

Зараз весна. Збори можна провадити на свіжому повітрі — в парку, садку. Наш загін зробив уже кілька прогулянок до парку, лісопарку, де ми орга-

нізовано й цікаво провадили вихідні дні.

Загони почали змагатись на краще проведення дозвілля.

Гриша Ривкін — голова 6 загону — дає завдання ланковим — Тьомі Кузнецу, Стері Гурвич, Досковській та Наташі Еккерт — вивчити речівку:

«Піонера мусить кожен знати,
піонер — друг дисципліни й порядку.

Піонер ніколи не забуває одягати
піонерську червону краватку».

Гриша добре знає, чим цікавиться кожен піонер його загону. Абраша Лейбсон добре малює — він оформляв шкільну стіннівку.

У класі цього загону зразкова чистота. Хлоп'ята перші відгукнулись на пропозицію озеленити класні кімнати.

Збір загону. Цього дня чекали з цікавістю. На зборі обговорювали статтю Л. Бочина «Я невдоволений своїм сином» і у відповідь на неї — до відсталой піонерки Матулової Ніни, що мала 3 «нз», прикріпили сильних. І ось Ніна на зльоті кращих ударників рапортувала про свою перемогу, «нези» ліквідовані.

— Ми будемо ще краще боротись за високу якість знань, за веселу й цікаву роботу ланок та загону, — запевняє Арон Лейкін — голова загону. — Про іспити вже знаємо всі. Виконуємо домашні завдання й добре готуємось до кожного уроку.

— Зміна зміні йде!

— Будь наготові!

— Завжди наготові! — відповідає Ніна Чефранова, голова 4 загону.

— Ну, як справи, Ніно?

— Тепер куди краще. Збори загону проходять жваво, бо я разом з вожаком готуюсь, обмірковуємо, як цікавіше провести їх.

— За дві останні шестиденки наш загін ліквідував 8 «нез». Березовський Костя допоміг Марковському ліквідувати «нез» із фізики, Яковлева допоміг Гольдштейн Фані ліквідувати «нез» з історії й географії.

У майстернях робимо різні іграшки. Збираємо книжки, олівці, зошити, щоб ці подарунки посилати на село.

В загоні за кожну ділянку роботи відповідає той чи той член ради загону. Ось, наприклад: за своєчасний випуск загонної стіннівки відповідає помічник голови Ніренберг, за проведення дозвілля в загоні відповідає Ізя Лебединський.

**

Круг мене усміхнені обличчя. На мої запитання летять впевнені відповіді:

— Організували модрівський гурток.

— Випустили модрівський бюлетень.

— Зібрали інтернаціональний п'ятак.

— Протягом кількох днів на ескадрилью ім. Якіра зібрали 5 крб. 80 коп.

— А ось вихідного дня дістали ми автомашину на ХТГЗ. Добре покатались. Погуляли в парку, а потім пішли в кіно.

— Так ми провадимо свій вихідний день...

Разом учимось, разом працюємо і весело, культурно відпочиваємо.

53 ФЗД, ХТГЗ.

Інструктор райкому прийшов у загін

Тов. Поляк — керівник піонерської організації сталінського райкому комсомолу м. Києва — поспішала. Їй треба було поговорити з секретарем РК кілька хвилин і повернутись до загону.

На хвилину затрималась. Вожатий 33-ої ФЗС **Гольдштейн** подзвонив у райком.

— Тов. Поляк є?

— Є, щойно прийшла.

— До телефону!

— Що трапилось?

— Та тут виникла нісенітниця. Завідувач школи **т. Голубчик** відсилає учнів додому через те, що вони не встигли принести проші за підручники.

— Ну, хіба ж це правильно? Іспити на носі, готуватись треба. Попросіть тов. Голубчика до телефону...

Кінчивши говорити, т. Поляк щось занотувувала до блокноту.

Знайомимось із тов. Поляк і розпитуємо про роботу

— Перебудовуватись уже почали, часто буваємо в загонах, у школах. Немає вже того, як раніше — директив довжелезних, резолюцій, нескінченних на рад і інше. От, приміром, я — прикріпилась до 10 шкіл району. Щодня обов'язково буваю в одній-двох школах, на місці допомагаю в роботі.

— Інструктори райкому теж домагаються, бувають у загонах.

От нехай Тетерчук розкаже про свою роботу з піонерами.

тов. **Тетерчук** — інструктор металургійної групи — розповідає:

— Прибув я в 20 ФЗД. Зустрічаю піонерів, нудьгують хлопцята.

— Якого ви загону? Де ваш вожатий?

Знайшли вожатого.

— Чого це в тебе нудьгують піонери? — питаю його.

Сіли ми разом з піонерським активом школи, склали план і намітили форми культмасової роботи. Через деякий час культмасова робота в 20-ій школі налагодилась.

У цій же школі т. Тетерчук побував на зборах одного загону, розповів піонерам про завдання перебудови роботи. Піонери задоволені з таких розмов. Поради Тетерчука з охотою прийняли і запросили його бути ще раз.

Другого разу т. Тетерчук був на зборах ланки. На заводі «Ленкузня», з ініціативи Тетерчука, скликано спеціальні збори комсомольських організаторів, що обговорили стан керівництва піонерами.

Інструктор групи легкої промисловості т. **Терсіс** теж добре допомагає піонерам.

За останні дні вона була на зборах загону в 41й школі, на ланкових зборах — у 37-й. Теж, як і Тетерчук, не лише виявляє хиби, а тут же на місці виправляє їх.

Райком комсомолу — секретар **Сомкін** добре керує піонерами. Робітники райкому знають навіть прізвища кращих ударників навчання та громадської роботи.

Велику увагу в райкомі надають оздоровленню дітей улітку. Цього року по Сталінському району пройдуть через оздоровні заклади 25.000 дітей. Зокрема понертаборів буде 6 (минулого року було 2). В наслідок піклування райкому вже зараз підготовлено приміщення, вкомплектовано штати, посилено мобілізуються кошти.

Багато уваги приділяє райком організації шкільних майданчиків. До цієї справи залучено всю громадськість району.

Дбає райком і про підвищення кваліфікації вожатих. Для них систематично організовуються семінари. Щодокади вожаті

содержують нову зарядку для роботи в загоні. Для проведення семінару залучено спеціалістів, робітників райкому, РПК.

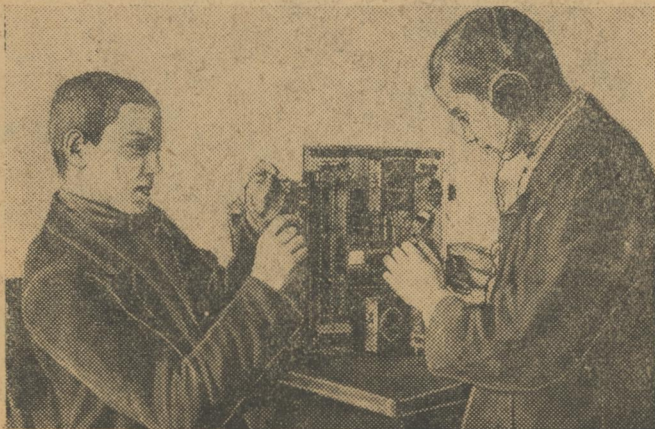
З ініціативи секретаря райкому т. Сомкіна, кожен вожатий звітує — як він працює над підвищенням свого ідейно-політичного рівня.

Керівництво піонерами — невід'ємна частина роботи райкому, всіх його робітників. І сталінський райком цього добився.

Але в окремих комсомольців м. Києва є такі думки: «Ну, ще б пак на Сталінці з піонерами не працювали? Сомкін же колишній голова міського бюро піонерів».

А хіба мало колишніх вожатих голів РБ ДКО тепер працюють секретарями комсомольських організацій? Справа, безумовно, не в цьому. На Сталінці добре зрозуміли, що **комуністичне виховання дітей є серйозна справа**, і коли партія нам доручила виховувати зміну, то за неї відповідає увесь комсомол.

м. Київ

Перші кроки вожатого зразкового загону

Уже минуло чимало часу, як у нашій школі ліквідували базу ЮП. Тепер я керую одним загonom. Це дає мені змогу приділяти більше уваги кожному піонерові, ланці, й з гонувати до ладу.

Я перестав бути всюди, а фактично — ніде. Тепер я працюю в загоні. Бачу, з яким захопленням хлоп'ята взялись до роботи.

Коли в третьому кварталі в загоні було 4,3 % неуспішності, то тепер неуспішність знизилась до 2,2%. Це внаслідок того, що хлоп'ята відчували, як **серйозно** рада загону заходила коло успішності й дисципліни піонерів.

Я в себе дома зібрав раду загону і був у двох піонерів дома. Ближче познайомився з хлоп'ятами, з їхніми потребами, запитами.

Бачив, якді допомагають відсталим учням. Льоля Виноградська (член ради загону) зобов'язалась ліквідувати «нез» з російської мови. До неї прикріпили Панченка.

Нещодавно на зльоті ударників-піонерів нашої школи Льоля рапортувала про свою перемогу — вона одержала оцінку з російської мови «добре».

Налагодилось у нас проведення вихідного дня. 18 квітня загін був у підшефній червоноармійській частині. Проводили стрілецькі змагання, грали в волейбол і інші масові гри. Наприкінці червоноармійці показали нам, як вони їздять на конях.

Раніше я був базовим вожатим. Так би мовити — «керував» усіма загонами. Тепер я безпосередньо працюю в одному загоні і домагаюсь, щоб цей загін був зразково-показовим.

Крім цього, я даю консультацію вожатим з питань піонерроботи. У нас організовано семінар, де я даю конкретний матеріал для роботи в загоні, ланці.

НАДТОЧІЙ.

53 ФЗД, ХТГЗ.

Вожатий Шура Надточій пишається своїм загonom у нього їмні ланки, дружні й веселі піонери.

РОБОТУ міського півнерзачону ВЛІТКУ

С ВАСИЛЕНКО

(Розмова інструктора)

Працював я кілька років піонервожатим. Робота з піонерами влітку, особливо з тими, що залишаються в місті, — для мене завжди було важливим питанням.

Першого року роботи я не мав до статнього досвіду, мені довелося спостерігати, як з наступом літа розвалювався мій загін. Винен у всьому був, безумовно, я.

Мені здавалось, що всі діти пойдуть у табори, санаторії, а хто лишиться в місті, буде відвідувати дитячий майданчик. Виявляється, це я узнав потім, до табору з мого загону за обидві зміни візьмуть 10 чоловік. На майданчик затвердили з мого загону 8 чоловік, теж за дві зміни. Настрій у загоні впа. Піонери перестали відвідувати загін.

В індивідуальних розмовах з дітьми я вислухував таке:

— В таборі цікаво, а тут нудно буде. Сиди дома чи бігай по вулицях, і нічого нового.

— Я трохи побуду в місті, а потім, може, поїду до знайомих на село. Там відпочину добре, умови інші. Все таки різноманітність!

Загін почав потроху розпадатись. Літо у мене пропало. Вірніше, воно захопило мене зненацька. Я надто поклався на табори, майданчики і зовсім не підготував дітей до інших форм роботи. Отже, винен був тільки я.

Головна помилка моя полягала в тому, що я розгубився і не підготував для літа таких заходів, які б задовольняли дітей не менш, ніж табірне життя. А це можна легко зробити. Цього я переконався на практиці роботи з тим же загonom.

Наступного року літо в мене вийшло чудове, яскраве, незабутнє. Уже на початку травня я знав, де і як мої піонери проводитимуть канікули. Вісім піо-

нерів виїжджали на село, десять у табори і вісім на майданчик. У місті лишалось 30 піонерів. Довелось трохи перебудувати ланки. Всіх тих, що виїжджали на село і на дачу, я об'єднав в одну ланку. В другу пішли всі табірники. Останні з ланки склались із піонерів, що лишалися в місті. Тих, що відїжджали на село, я підготував для допомоги колгоспним піонерам. Вивчив з ними нові пісні, гри, дістав їм нові настільні гри. А коли увесь загін розпочав збір подарунків для колгоспних дітей, то «сільська» ланка навіть загордилася. Активність її різко підвищилася. Кожному хотілося поїхати на село з книжками, грами, піснями. Кожен уже мав якийсь свій план дій.

Розїжджатись піонери сільської ланки будуть не разом. Ідуть вони в різні місця і в різний час. Тому я за два тижні до кінця навчального року влаштував загонний збір, присвячений провам сільської ланки.

Відбувався цей цікавий збір так: кожен піонер, що виїжджав на село, коротко повідомив, куди він їде і як відпочиватиме, яку громадську роботу провадитиме.

Піонери активно виступали, давали поради, просили писати листи в місто.

Наказ вийшов такий: кожному організувати роботу в сільському загоні, а саме: утворити якийсь самодіяльний гурток (шумовий, струнний тощо), прочитати колгоспникам декілька книжок, випустити стінгазети. Навчити сільських хлоп'ят співати 4—5 нових пісень. А потім написати допис до стінгазети про свій піонерський відпочинок.

Після збору підійшов до мене один вожатий ланки, та й каже:

— добре тим, що на село їдуть, у табір, а нам у місті невесело буде. Чи

не можна придумати якусь таку цікаву екскурсію, мандрівку, чи ще щось таке цікаве, щоб і табірники позаздрили?

Я цієї пропозиції давно ждав. Похвалив ланкового і порадив йому поміркувати, зібрати другого дня своїх товаришів і обговорити його пропозицію на раді загону.

Я ж до цього обміркування вже давно приготувався. Щоб план наших літніх заходів був коротким, дійовим, щоб він мобілізував і захоплював всіх, і, щоб його склали самі діти.

Насамперед я сам добре обміркував план таких заходів, «щоб навіть табірники позаздрили». Потім я спеціально працював з групою активу. Над краєзнавчими книжками, журналом «На суші і на морі», спеціально дібаними записками туристів тощо. У піонерів виникло велике бажання зробити невелику організовану мандрівку-похід.

З першого погляду вожатому здається, що дітей легко організувати на подолання труднощів. Але це не так. Все залежить від уміння вожатого. Ось, наприклад, вожатий оголошує дітям, щоб на визначений час усі зібрались до піонерського клубу. Діти не знають, нащо їх збирає вожатий. Дехто забуває, дехто просто не хоче приходити.

До тих, що зібрались, підходить вожатий і каже:

— ми зараз візьмемо лопати і будемо робити фізкультурний майданчик. Ми, піонери, не підкачаємо, будемо працювати дружно.

Хлоп'ята працюють. Робота виконується без особливого похвалювання, або з таким настроєм, як кажуть, «скоріше відпрацюємо, скоріше побудуємось і підемо». Така механічна робота не може добре об'єднати дітей і згуртувати їх у дружний колектив.

Другий приклад. Вожатий оголошує дітям, що у вихідний день буде загонний похід. Для цього треба взяти з собою їжу і потрібні похідні приладдя: сумка, баклажка, ложка. Загін збирається, шикуються, починає пісню і рушає. До лісу йти далеко. Діти йдуть ладом, вони втомились. Мета походу їм невідома. Що буде далі — вони не знають. Починаються нарікання, досадні репліки, жалкування.

Спека ускладнює обстановку. До лісу лишилось чотири кілометри. Здається і невелика перешкода, а брати її деякі «недисципліновані» діти вже не хотять. Винен в усьому вожатий. Він дітей не зацікавив походом, не опрацював з ними маршрут, не організував виховну сторону справи.

Свою триденну мандрівку перших днів літніх канікул я провів не так.

На раду загону, присвячену обговоренню походу, прийшли всі вчасно. Хлоп'ята запропонували провести десятиденну мандрівку. Я цілком підтримав їхню ініціативу, тільки сказав, що на перший раз треба взяти менший строк — 4 дні. У план мандрівки діти внесли такі моменти: вогнище, ночівля в лісі, переправа через річку. Я порадив зробити ще в колгоспі великий художній агітвиступ.

Головне завдання нашої мандрівки — добре відпочити, розважитись і провести в підшефному колгоспі нежданий художній агітвиступ на міжнародній нуму.

Щоб мандрівка була веселою й організованою, треба було нам реалізувати наш господарський план. За складеним нами планом, ми оголосили кожному мандрівникові що він повинен я собою брати з харчів та приладів.

Молоко й картоплю будемо купувати на селі. Намети дістали в осередку Тесо авіахему. Аптечку — в осередку «Червоного хреста».

Для того, щоб улаштувати художній агітвиступ, треба було підготувати одну із модифікованих інсценівок, старі й нові пісні, підготувати фізкультурний виступ, підготувати і склеїти один—два шари монгольф'єри для шуску на закінчення нашого виступу.

Все це ми зробили без зайвої біганини, засідань і бездільних зборів.

На позачерговому летючому зборі загону всі дізнались про наступну мандрівку. Як і слід було чекати, настрій дітей був збуджений і святковий. Кожен хотів знати маршрут і приготувати для себе все потрібне. На цьому зборі кожна ланка одержала окреме завдання до закінчення мандрівки.

Перша ланка взялась скласти карту мандрування й організувати похідну кухню з детальним складенням меню на всі дні мандрівки.

Друга ланка підготувалась подавати першу допомогу і вести етнографічні записи під час нашої мандрівки. Знайшлись охочі записувати пісні, казки, легенди, спогади про громадянську війну і класову боротьбу на селі.

Третя ланка взялась зробити повітряні шари й організувати похідний шумовий оркестр.

На спеціальному зборі-репетиції все перевірили. Вишикували загін і повідомили день, час і місце збору для виходу з міста в мандрівку.

Отже, в похід діти виступали цілком підготовленими. На кожному кроці їх чекала приємна несподіванка: привал у лісі, купання в річці, прогулянка на човнах, ночівля в наметах на березі річки, вогнище, зустріч з колгоспниками під час агітвиступів, гри, поїздка поїздом і багато інших вражень, пригод і несподіванок.

Діти бадьорі, веселі й спокійні, бо знають, як чітко підготовлено й організовано мандрівку. Вони з ентузіазмом будуть подолювати всякі труднощі і нежданий перепони.

Такі мальовничі оздоровчі заходи не тільки зміцнюють колектив, лишаяють хороші спогади, а й зміцнюють дітей фізично, поширюють їхній кругозір і викликають нову хвилю ініціативи й творчої активності.

Вожаті можуть мене запитати про цілий ряд деталей, проведення літнього походу, мандрівки, але в цій статті можна сказати лише основне. Ініціативний добрий вожатий сам прекрасно знайде відповідь на такі запитання;

як організувати катання на човнах, як обставити ночівлю, огляд піонерів лікарем.

де дістати гроші на молоко, картоплю, проїзд залізницею й інші питання

Дуже багато є цікавих, мальовничих форм літньої оздоровчої роботи. Всі вони можуть бути проведені при винахідливості, вдумливості вожатого, правильній організації громадськості й дитячого активу.

На фото: галерея вожатих ударників, виготовлена редакцією журналу „Дитячий рух“ до першотравневих свят у м. Харкові. Зліва перший ряд зверху вниз: 1. Ата Лобанова — комуна ім. Благоева, Полтавський р-н. 2. І. Марченко — с. В. Благовіщенка, Кахівський р-н. 3. Верхолаз — м. Зінов'євськ. 4. М. Старих — Харцизьк (Донбас). Другий ряд: 1. М. Стельмах — м. Київ, 6. ФЗД. 2. М. Жернова — м. Кам'янськ. 3. Б. Ельгарт — м. Київ, 43 завод. Справа зверху вниз: 1. В. Солом'янчук — с. Бобрик, Любашівського району, 2. С. Гельфанд — Харків 45 ФЗД. 3. Г. Дробченко — с. Піски Лохвицького району.

ПОРТРЕТИ КРАЩИХ

Олександр Чередниченко

Секретар комітету комсомолу
скляного заводу.

Від „шефства“ — до практичного керівництва піонерами

До конкурсу т. Чередниченко включився разом з комітетом — 7.II.34 р.

За весь час конкурсу комітет забезпечив (надіслав нових, перемінив кого треба) всі свої сім загонів добрими вожатими. Всі вожаті безперерійно працюють у загонах.

З ініціативи тов. Чередниченка кращі ударники робітники заводу, секретарі парторганізації відвідують заняття й збори піонерів.

Треба відзначити, що такий перелік у ставленні до піонерроботи зробив конкурс на кращого вожатого та секретаря КСМ організації. До конкурсу питання піонерроботи останнього року ніколи не обговорювались на пленумах ЗК ЛКСМУ, ЗПК, цехових парторганізаціях. Після включення до конкурсу регулярно обговорюється звіти вожатих загонів, партприкріплених і окремих голів рад загонів.

За постановою пленуму ЗК ЛКСМУ заводська агітбригада „Штурм“ виділила одного з кращих гуртківців для організації з піонерами політичної п'ятихвилинки.

З ініціативи ж комсомолу на заводі зібрано 1000 крб. для придбання піонерських атрибутів.

Тов. Чередниченка, як одного з найкращих секретарів, знають усі піонери заводу.

Від „шефства“ комітет комсомолу перейшов до практичного керівництва піонерами.

Анфіса Шовкова

Вожата загону ім. КІМ
при хемкомбінаті

У загоні жодного відсталого в навчанні

На роботу з піонерами Анфіса стала дуже охоче, сама виявила бажання взяти обов'язки вожатого.

І обов'язки ці Анфіса виконує добре. Костянтинівський міськом ЛКСМУ (Донбас) пише, що комсомолка вожата Шовкова є одна з кращих вожатих виробничників хемкомбінату.

На виробництві, в хемкомбінаті Анфіса — ударниця, передова робітниця. Інакше, як ударно, не мислить вона собі працювати й на новому виробництві, що стало для неї рідним, — у школі (І ФЗС).

З піонерами в Анфісі велика дружба. Під її керівництвом загін став передовим і зразковим у цілому комбінаті. У загоні немає жодного піонера, що відставав би в навчанні. Всі ударники, всі добре вчать. Особливо це помітно тепер, коли йде готування до іспитів. Анфіса так організувала роботу (консультації, різні форми допомоги), що всі піонери певні — з іспитів вийдемо без „незів“.

Загін допомагав підшефному колгоспу у весняній сівбі. На колгоспні поля виходили чотири рази — очистили від бур'янів 6 га землі, знищили 180 ховрашків, збудували 18 шпаківень.

... Вожата Шовкова одною з перших включилася до конкурсу.

Іра Борисенко

Виробничниця—вожата піонерів
різального цеху № 2 скляного
заводу (ФЗС № 5)

За зразковий загін

Дуже любить Іра піонерів. І на піонерроботу, і до конкурсу Іра пішла з великою охотою.

Виділена комсомольською організацією, Іра за короткий час зуміла виховати кращих ударників навчання: піонери Мітельман, Тацій, Куліш і інші. Раніше ці хлоп'ята були відсталими в навчанні й пасивними в громадській роботі.

Квітне в загоні робота гуртків художньої самодіяльності: живгазета, струнний музгурток, політп'ятихвилинка.

За час весняної сівби загін Іри Борисенко зробив чотири виходи до підшефного колгоспу. Очи тили від бур'янів 12 га землі, знищили 213 ховрашків.

Проводили серед колгоспників велику культмасову роботу. Випускали листівки, в колгоспних бригадах працювали політчитці — ознайомлювали колгоспників з рішеннями партійних з'їздів.

На виробництві, до якого загін прикріплений, піонери відвідують виробничі наради, цікавляться виконанням промфінплану. В цеху організували виставку браку. Улаштували також галерею ударників.

Загін заслужено носить наяву зразкового в константинівському районі.

Цікавий журнал читає піонер колгоспникам

ПРЕКРАСНА ПОДОРОЖ

За годину всі були добрими знайомими. Здавалося, що знали ми один одного з давніх-давен і оце тільки зустрілися після недовгої розлуки.

Проте, справді, Михайло Помогайбо—робітник харківського паровозобудівельного заводу—вперше бачив Віру Солом'ячук з Любашівського району, Варламов з Горлівки лише сьогодні познайомилися з водієм Артемівського району Галею Стрічкою, Миколою Старих із Донбасу всі бачили вперше, але він одразу ж став кожному найкращим другом.

Така вже наша комсомольська вдача! Ми вміємо сходитись і товаришувати дуже швидко. Люди, що з'їхалися з різних кінців України, за найкоротший час стають завзятим, веселим, злютованим товариством.

І от настав момент, якого всі ми з таким нетерпінням чекали протягом багатьох місяців. Та й хіба тільки ми! Сотні, тисячі водіят усієї країни змагалися, боролися, щоб бути в числі тих щасливців, які переживатимуть цей момент. Закінчилася конференція водіят-ударників. Привітно зустрів Харків кращих водіят, що з'їхалися зі всіх кінців України.

Ми всі прийшли на вокзал і розмістилися в вагоні. Нас провозжали піонери, харківські водії. Вони давали нам поради, обов'язково наказували побувати там то і там, не забути заглянути туди то. Але в захопленні од переживань і багатства вражень, що ждали нас уже завтра в Москві, ми на все згоджувались і обіцяли «виконати й пережити» (ми так звикли до цього виразу, що й тут, в екскурсії, не забули його згадати).

І раптом—два дзвоники, свисток, пронизливий вигук паровозу і—поплив перед нами перон з безліччю піднесених на прощання рук. Кілька хвилин у вагоні стояла тиша. Кожен про щось думав, згадував, мріяв. Майже всі поприросли до вікон, вдивляючись у величні обриси Харкова.

Але так було лише перші хвилини. Потім, наче за командою, в різних кінцях звисли пісні; вони мов підпалили пороховий п'єх, бо вагон миттю вибух буйною, лункою комсомольською піснею.

І пішло... Ой, скільки їх—цих комсомольських, піонерських пісень—завзятих, бурхливих і веселих, як сама юність!

Щойно стихала мелодія однієї пісні, як одразу ж з новою силою народжувалась і летіла в простори нова... Здавалося б, як можна у вузькому проході вагону влаштувати масові танки? А от влаштували, та ще й які! І «гопака», і «барину», і «чечітку», і якісь щойно вигадані, тільки нам відомі. Вгомонилися пізно. Тоді розсілися по купе і тихо почалась розмова про піонерські справи...

Шура Огурцова з заводу ім. Томського розповідала, як вона напочатку з неохотою пішла була на піонерську роботу, як вона боялася, що не впорється з дітьми, що лаятиметься з ними.

— А потім так я полюбила свій загін! Правду кажучи, я й сама не знаю, як воно це й вийшло.

— Це дуже просто. І в мене так.—згадав Андрюша Іванов з Краматорівки.—Я дезорганізаторів зробив активістами, вони в школі кращими учнями стали. І це приємно відчувати, що ти, як ото в своєму мартені чауун перетоплюєш, так, до деякої міри, перетоплюєш невеличку людину. Я ж старий мартенівець, — наче виправдовуючись, згадав Андрюша.

До пізньої ночі розповідали хлопці, дівчата з цехів, лабораторій, колгоспів, заборів—як народилася й розквітла в них любов до прекрасної дівчини, як школа, загін увійшли в їхнє комсомольське життя.

Чи довга путь од Харкова до столиці Радянського Союзу? День і ніч пролетіли під гуркіт і стукіт коліс. Настав рожевий ранок, а поїзд, напившись води на станції, летить далі.

Москва показалася раптово, мов вийшла з туману. От і Курський вокзал. Поїзд зменшив хід і, важко дихаючи, наче відсаплюючись після довгої подорожі, став.

І всі, мов змовилися, вговорити одне невеличке слово:

— Москва!

Москва! Шість звичайних комашинок-літер, а скільки змісту великого, глибокого вкладає в це слово весь світ!

Більшість із нас були вперше в столиці. Навіть харківчан Москва вразила надзвичайним рухом, галасом, метушенею.

Нас підхопив трамвай, довгий, як потяг, і з гострим дзеленчанням помчав через місто до нашого гуртожитку.

Галя Сашко, що років з два тому була в Москві, почала було розповідати про деякі місця, що ми проїздили. Проте, вона незабаром збилася і, почервонівши, замовкла. За два роки Москва так змінилася, що їй просто не можна було впізнати.

**
*

Другого дня ми почали трудове життя екскурсантів. Екскурсовод наш був трохи чудернацький чоловіча, все давав нам привід для дотепів протягом всього перебування в Москві. Був він високий, трохи згорблений, у спеку ходив у теплому військовому френчі, застебнутому на всі гудзики, і не за зростом зшитих літніх штанах. Особливо розсміялися ми, як, вийшовши на ву-

лицю, керівник екскурсії запитав нас:

— Чи вмієте ви, товариші, з вулицями розмовляти?

Шура Огурцова приснула в руку.

— Як же з ними розмовляти, у них же язика немає?

— То дарма!—спокійно заперечив керівник. Я вас навчу.

— От ви стоїте на майдані,—зветься він—Страстний. Тут колись, ще у XVIII сторіччі, був збудований страстний монастир. У монастирі цьому тепер антирелігійний музей. Он пам'ятник Пушкіну. Адже Пушкін народився тут, у Москві, на вулиці Баумана 8/10, колишній Німецькій Слободі.

Площа біля пам'ятника—звичайне місце революційних студентських демонстрацій, починаючи з 90 р.р. XIX сторіччя і кінчаючи багатолюдними мітингами влітку 1918 року.

Жовтневих днів тут стояли гармати Червоної гвардії.

Ми ходили й слухали прекрасну повість вулиці, будинків про свою історію.

В кожному парку, скверику, в садку утворімо дітям майданець для розваг.
(На фото: Харківський міськсад ім. П. П. Постишева)

Ось будинок Московської ради. Колись він належав московському генерал-губернаторові. В Жовтні 1917 року тут містився Військово-революційний комітет, що керував Жовтневим повстанням. Навколо площі були поставлені гармати, що допомагали відбити наступ юнкерів.

Театральний майдан. Тут також у жовтневі дні відбувались жорстокі бої з білогвардійцями. Білогвардійці укріпилися в готелі «Метрополь». Об'єднані загони червоногвардійців Сокольницького і Бауманського районів після чотирьох днів боротьби штурмом узяли готель.

Ідемо по В.-Дмитрівці. Ось Будинок Спілок. Колись тут було так зване «дворянское собрание». 1924 року в січні місяці до цього будинку стояли довгезні черги трудящих з усього Союзу, вони приходили попроситися з тілом великого Леніна.

Через Воскресенські ворота, збудовані ще XVII сторіччя, ми виходимо на Червоний майдан—місце урочистих демонстрацій московських пролетарів. В центрі майдану—величезний мавзолей ЛЕНІНА.

1917 року 25 жовтня Червоний майдан був зайнятий і укріплений юнкерами. Після впертих багатовисхідних боїв, стягуючи навколо білогвардійців кільце червоних загонів, червоногвардійців зайняли майдан. 31 жовтня з Воробйових гір вдарили гармати. Здався і Кремль.

Ми уважно слухали нашого керівника. Він таки добре вмів розмовляти з вулицями.

По обіді й відпочинку ми познайомилися з широченними просторами «Парку культури й відпочинку ім. ГОРЬКОГО».

Справді, є де провести своє дозвілля московським трудящим. Наші очі розбіглися, ми не знали, куди спершу піти.

Мишко Помогайбо, Віра, Гельфанд й інші поривалися до волейбольної сітки. А їх стільки стояло в ряді, і так завзято змагалися коло них засмагли соняки.

Лобанова, Галя Сашко, Шапіро не могли очей відвести від «чортового колеса» й інших атракціонів.

Але ми вирішили спочатку оглянути все, а потім уже грати, веселитися.

Прекрасні зелені алеї, майданчики, водні станції, будинки відпочинку вихідного дня, дитяче містечко, атракціони, театри, музеї, виставки—все це вабило, веселило, кликало відпочити.

Як у калейдоскопі змінювалися дні, вражіння, переживання. Ми були в Музеї революції, в Третьяківській галереї, в зразкових школах, в Музеї мистецтва, в планетарії, у Великому театрі і т. д. Ми намагалися якнайбільше познайомитися з культурним багатством столиці Союзу.

І от знову поїзд. Ні, не назад! Поїзд несе нас далі, у найкрасивіше місто країни, у величний Ленінград. Місто струнких вулиць, велетнів заводів, безлічі музеїв, наукових установ, навчальних закладів.

Тепер ми не сміємося, коли нам пропонують поговорити з вулицями.

І от знову ми йдемо слідами великої боротьби.

Ось Смольний інститут, де билось серце Жовтневої революції.

Смольний дістав свою назву від смольного подвір'я, де колись містилися склепи смоли. Потім цариця Єлизавета побудувала там монастир, а Катерина II влаштувала тут інститут «благородных девиц».

Ми пильно оглядаємо пам'ятник того, хто певнено стояв тут біля штурвала повстання. Виходимо в будинок. Ось на другому поверсі в 107-й кімнаті—Військово-революційний комітет. На третьому поверсі нам показують 95 і сусідню з нею кімнату—тут працював В. І. ЛЕНІН. А в кінці коридору великий зал інститутських актів. Тут 25-го жовтня відкрився II Всеросійський з'їзд Рад.

І так на кожному кроці знайомимося ми з історією великих подій.

Ось Петропавловська фортеця. Її закладку 5 травня 1707 року вважають початком самого міста. Йдемо далі колишнім дворянським районом. На набережній стоїть невеличкий дерев'яний будинок. Тут жив Петро І. На колишній Дворянській вулиці, 13—містилася одна з студентських квартир—місце сходок і явок революційної молоді 70 р.р. Квартири «чайківців», де працювали перші робітничі гуртки під керівництвом С. Перовської, Кропоткіна і ін., містилися на сусідній Виборзькій стороні.

Ми довго стояли перед будинком балерини Кшесинської. Колись його Микола II подарував Кшесинській. З балкона цього будинку Ленін 1917 року виголошував свої палкі промови перед пролетарями Петрограду.

Ми відвідали Васильївський острів, де 9 січня 1905 року у відповідь на царський розстріл, піднялися перші барикади.

З Ісакіївського собору, що був збудований, як символ спілки церкви й трону, ми оглядали чудовий краєвид міста. Погода саме була ясна і ми добре бачили береги Фінляндії, Кронштадт, Петергоф. Дитяче село. Ми огляділи Ермітаж. Музей революції, завод «Путіловець», милувалися петергофськими фонтанами.

Та особливо врізалася нам у пам'ять дружна зустріч з вожатими петроградської сторони.

Як тепло зустріли вони нас, скільки цікавого, корисного розповіли вони з досвіду своєї роботи!

◆ Звісно, коли автор хоче щось вигадати й прикрасити, він пише, що це йому приснилося і він просто записує свій сон.

Цієї екскурсії, що ми її описували, не було, але це й не сон. Нам нічого вигадувати й прикрашувати. Озброївшись матеріалами про Москву й Ленінград,

Ми так звикли до мандрівного життя, що кожному здавалося, що саме так він ввесь час і жив.

— Мені здається, що я навіть ніколи звідси і не виїздив, — якось заявив Шапіро.

Але дні йшли невблаганні, і як не хотілося думати про кінець екскурсії, незабаром довелося згадати.

— Ну, нічого, хлопці, нам ще їхати скільки! Ще ж і в Москві знову побудемо, — заспокоював і самого себе й інших Мишко Помогайбо.

Ми саме повернулися з Дитячого села.

— Завтра виїздимо! — оголосив штаб екскурсії.

Ми тільки дивились навкруги, прощаючись із прекрасним містом Леніна.

ми просто схематично описали майбутню екскурсію. Ми певні, що дійсність буде значно яскравіша і ще цікавіша, ніж ця наша уявна екскурсія.

Отже, боріться, змагайтесь за першість у конкурсі вожатих і ви будете учасниками справжньої прекрасної подорожі.

Штампувальники і „позикодержці“

Мова йде про всякі «позики», «путьовки» і «походи», що ними захоплюються деякі піонер-робітники. Мова йде про деяких керівників, що, не вміючи працювати по-новому, топлять хороші й великі справи в чорнилі, в штампі, в базіканні.

...Подай йому форму, а зміст уже як-небудь прикладеться! Головне йому, щоб папірець красивіший був, з малюночками, з розкішними рамочками, з купончиками, талончиками, з пам'ятками й усякими правилами. Ми зовсім не жартуємо! Які тут можуть бути жарти, коли у власних руках тримаєш усі ці папірці? А скільки ж праці на них витрачено! Люди думали, писали, бігали, погоджували. Друкарні набирали й друкували. Знову, вже остаточно, погоджували. Просували «в маси». «Маси» з «нечуваним піднесенням і ентузіазмом» ці папірці підхоплювали. Нахненники й автори «папірців» писали громоподібні рапорти про «блискучі» успіхи нових форм і т. ін. і т. п.

Справді не до жартів, коли на власні очі бачиш ці «документи» нічим, не прихованого базікання, штампу й казенщини.

Пора про це поговорити серйозно.

У місті Миколаєві міськбюро ДЮ (тоді ще було міськбюро) випустило так звану «теоретичну позикку». Зверху облігації виведено гасло: «Озброймо кожного піонера, кожного школяра рішеннями XII та XVII з'їздів партії». Цілком, звісно, правильна, хороша установка. Ознайомлення дітей, особливо старшого віку із рішеннями з'їздів через мальовничі, цікаві форми стає зараз найвід-

повідальнішою справою в політвиховній роботі загону. Озброїти наших дітей розумінням грандіозних завдань, поставлених партією на другу п'ятирічку — справа, що вимагає високої якості політико-виховної роботи, вимагає нового стилю в роботі, вимагає нових, мальовничих форм.

...І ось «позикку» випущено. За всіма правилами: спеціальна інструкція, дворозрядна система, купони і навіть тираж з виграшами. А в лівому кутку облігації ще й написаний такий: «Позикодержець №...». Одне слово, все передбачено, нічого не забуто.

Забуто, не передбачено одну тільки «деталь» — живих дітей, живу піонерську ланку. А навіщо миколаївським керівникам живі люди? Є «позикодержець номер такий то», що повинен за такий то час «проробити» таке то питання і погасити «відповідний» купон облігації.

Якою убогістю, штампом, яким непролазним бюрократизмом тхне від цих купонів! «Позикодержець № 1001», щоб погасити 1-й купон, повинен зробити все те, що написано в ньому: «Участь у перевірці засвоєння (?) доповідей XII та XVII з'їздів». Спробуйте розібратися в цій нісенітниці: хто перевіряє? Хто бере участь?.. Купон № 2: «Участь у проробці доповідей на ланці». Купон № 3: «Участь у політбоях між ланками» і т. ін... І якщо «позикодержець» «узяв участь» скрізь, де тільки виявилась така можливість, тоді йому зрізають усі купончики і його облігація йде в тираж.

Оце форма! Оце стиль! Наприкінці тиражу старанні чинущі будуть підраховувати кількість зрізаних купончиків і з них складуть

Вожатий тов. Співак (84 ФЗД, Харків) приймає від піонерів квіти, для прикрашення піонерської кімнати

напрочуд точне завдання, що, мовляв, стільки то «позикодержців» засвоїли рішення з'їзду, що було, мовляв, стільки то доповідей, розмов...

Нам нема чого доводити всю шкідливість, нікчемність такої «позики». Це вже доведено самими... ініціаторами її. Не вірите? Слухайте:

Сталось так, що миколаївський міськ партком забравував усі облігації, що були видруковані в друкарні, забравував тому..., що малюнки були погано зроблені. Потрібні нові, кращі кліше. Голова міськбюро тов. Юровський захвилювався. Що робити? Про «позик» вже розтрубили. «розгорнулась робота». а облігацій немає. Юровський спільною поштою звертається до Харкова. Чи не можна, мовляв, у вас видрукувати облігації? Він пише:

Що без цієї позики ініціатива без цінюється».

Немає в бідолах папірця, купонів же вистачає, і не можуть тому піонери

цього міста добре ознайомитись з рішенням з'їзду! «Ініціатива знецінюється».

Минуло ще кілька часу. У Миколаєві прочитали нарис Бочина: «Я невдоволений своїм сином» і, звичайно, відгукнулись. Працівники міськбюро у своєму відгуку, між іншим, пишуть:

«Хорошу ініціативу виявили миколаївські піонери (читай — миколаївські керівники. Н. Ш.), запропонувавши випустити для проробки рішення з'їздів «теоретичну позик». Зібрали піонерактив, вожатих, з'ясували, метушилися і в наслідок — облігацій нема, вожаті самі забули, що треба розгорнути велику підготовчу роботу, і ждуть позики»...

Чи треба ще додавати? Вони чекають «позики», на папірець чекають, бо без цього папірця і працювати ніяк не можна. Ось до якого абсурду можна дійти, коли знаходишся в полоні формалізму й штампа.

До речі: чому позика? Звідки в даному разі взято цю назву. **Хто, кому і що позичає?** В меншій мірі тут непродумане, механічне, нічим не виправдане перенесення назви.

**

Але Юровський, на жаль, не один. Поки він сидить і жде не діждеться облігацій—у **Вінниці** вже встигли випустити «позикку». Вінницьке обласне бюро навіть перекинуло Юровського. Тут розмах ширший, масштаби «позики» грандіозніші і строки точно визначені. Одна тільки назва позики чого варта:

**«ПОЗИКА ВІННИЦЬКОГО ОБКОМУ,
МІСЬКОМУ ЛКСМУ ТА ОБЛРАДІО-
КОМІТЕТУ:**

За підвищення академічного, політичного та культурного рівня піонерів і школярів ім. ХVІІ з'їзду партії».

Тут уже не тільки ознайомлення з рішеннями з'їздів, а все, абсолютно все загнано під штамп, під шкідливу, бюрократичну форму. Про це досить яскраво свідчать купони (теж купони!):

Купон № 1: «Проробка доповіді тов. Сталіна на ХVІІ партз'їзді (по ланках).

Купон № 2: «Цілком зліквідувати в ланці: 1) «нези» з усіх дисциплін; 2) прогули в школі; 3) спізнення на лекції».

Купон № 3: «Чиста класна кімната з свіжим повітрям, оздоблена портретами вождів, кімнатні квіти й інш. Перевірка вожатим щодня. Відмітка щодаки».

Купон № 4: «Чистий, обгорнений зошит, книжка, чиста парта, чиста одяжка, шия, вуха, руки. Перевірка вожатим щодня, відмітка щодаки».

Купон № 5: «Підготовка до олімпіади дитячої самодіяльності. Вивчити ланкою: 1) дві масові пісні або одну вистівку, або 1 масовий танок. Відмітка щодаки».

Купон № 6: «Організувати в ланці колективне слухання й обговорення одного дитячого радіопересилання. В школі організувати радіоаматорський гурток. Відмітка щодаки»...

Що не купон, то — перлина. Майже все, над чим зараз працюють вінницькі піонери, винахідливі керівники ввігнали під штамп, у «позикку» з такою довгою назвою. І цього ще мало! Автори цього незвичайного за своїм бюрократизмом документа вирішили «новизною» приголомшити весь світ. Вони випустили «позикку» строком... **на 1 місяць!** Щоб за 30 днів погасити всі купони: і проробити доповідь вождя, і зліквідувати свої «нези», і озеленитись, і до олімпіади підготуватись...

Тут ми вже бачимо явно **шкідливу** лінію, нерозуміння найпростіших настанов у роботі з піонерами. Цей, з вашого дозволу, документ орієнтує дітей на всякі штурми, походи, на виконання пожежними темпами таких завдань, що над ними треба вперто, багато й постійно працювати.

Тут і розмови з старими більшовиками, і екскурсії, і читання художньої літератури, і спеціальні збори, і «повпреди» по нацкраїнах СРСР (і за кордоном). Тут і цікаві, тривалі мандрівки по карті, по книжках (з умовою, щоб не захоплюватися цими мандрівками, як єдиною формою), і зустрічі з спеціалістами... Хіба ж можна так просто перелічити безліч форм—цікавих, захопливих? Хіба ж тут не велике поле для творчої самодіяльності дітей? Вся справа в умінні **керувати, організовувати** піонерську творчість. **А вінничани віддали перевагу штампам!** За один місяць! Керівники вінницької піонерорганізації своєю «позикою» по суті **заздалегідь** передбачають бюрократичну, нудну роботу ланки і дають на це своїми купонами санкцію. Ось як виходить!

Звичайно, не витримують жодної критики й інші купони облігації. Начебто боротись з «незами», за чистий зошит, за охайність треба тільки протягом од-

ного місяця. Начебто боротьба за якість навчання не є постійне, головне завдання юних піонерів. А «позика» вінничан орієнтує якраз на протилежне.

Правду люди кажуть: дурний приклад заразливий. Ось і в Полтаві примудрилися «позику» видати. «Позика» ця: **«Похід за тваринництво»**.

Той же штамп, ті ж купони, що ведуть до вихолощування **головного** — до вихолощування **виховного** ефекту в громадській роботі піонерів.

Ми добре знаємо, яку величезну увагу приділяє зараз партія тваринництву. Добре відомо й те, наскільки багато піонери та школярі можуть допомогти в справі догляду за молодняком, у вирощуванні його, у розведенні домашньої птиці, кролів. І чимало є прекрасних зразків роботи піонерів, хоча б того ж таки Полтавського району, що зразково організували шефство над молодняком (наприклад, комуна ім. Благоева), добре дбають за розведення птиці, доглядають квочок і т. ін. І в цій великій, важливій роботі народилось чимало хороших і цікавих форм роботи (договори з батьками, дозорці в телятниках, бюлетені на фермах, прикріплення окремих піонерів та ланок до молодняка, змагання на вирощування кращої квочки).

... Так ні—треба обов'язково заштампувати! В одному з купонів полтавської «позики» пишеться:

«Посаджена квочка на... крашанок та виведено курчат... штук.

Власник позики.....

Стверджую: Піонервожатий.....

Завшколи.....»

На купоні красуватимуться цифри, дві «стверджувальні» резолюції і... справа закінчена!

Піонер... пробачте, «позикодержець» виконав завдання. Не вистачає тільки, щоб іще й квочка на купоні реєструвалася, що справді вона сиділа на крашанках і такий то, виявив належну турботу за квочку та за її нащадків.

Чи не тхне від усього цього, м'яко висловлюючись, непролазною нудотою, вузьким ділянцтвом, намаганням загнати творчу ініціативу хлоп'ят у «купон», у голу цифру?

Треба всіляко заохочувати, розвивати творчу активність дітей на такій важливій ділянці, якою є тваринництво. Але не так, як це роблять керівники полтавських піонерів.

Прикладів досить. Питання про поживлення роботи організації—велике питання і над ним саме тепер варт добре попрацювати. Дуже ще часто наші хлоп'ята, загони й ланки, копіюючи зразки роботи дорослих (до того ж найгірші зразки), підміняють простим папером, маранням, тріскучим базіканням, гучними деклараціями—живі справи. **Винні в цьому насамперед ми, вожаті**, що не навчилися ще організовувати мальовничу, захопливу для дітей роботу.

ЦК ВКП(б) своєю спеціальною постановою зобов'язав школи та піонерські організації **припинити переобтяження дітей громадсько-політичними завданнями та різним «проробленням»**. Бо «все це є перекручення завдань комуністичного виховання дітей і йде в розріз з постановою ЦК про роботу та завдання школи й піонерорганізації».

На неухильне виконання цієї постанови мають зважити миколаївські, полтавські, вінницькі та всі керівники піонерської організації.

КИЇВ МОЇ ЗЕЛЕНІ КВІТАХ

Харків змагається з Київом

Київ—столиця Радянської України—повинен бути містом зразкової чистоти та зелені.

Озеленити місто, впорядкувати ту рослинність, яка є—таке завдання поставили організації Києва.

Багато піонерських загонів включилися до боротьби за озеленення міста. Кожен парк, сквер, сад має свого шефа—піонерський загін.

Цілком зрозуміло, що шефство над зеленню не можна обмежувати тільки виходом дітей у сад або сквер, щоб вони там щось ізгребли, ями покопали тощо. Завдання зараз полягає в тому, щоб **прищепити дітям любов до зеленого листка**. Кожен піонер повинен добре знати, що за пошкодження дерева, (а таких фактів у нас ще багато) він відповідає перед своїм загonom. Ми мусимо добитись того, щоб кожний підшефний загонів сквер, сад, парк був для дітей місцем культурного відпочинку влітку. І, нарешті, треба насамперед піклуватися за те, щоб навколо школи були квіти, клумби, чистота й зелень.

Початок зробили піонери та учні 6 ФЗД. Ще рано навесні 150 піонерів вийшли до свого шефа—на Володимирську гірку. Разом з дітьми—вожаті. Закипіла ударна робота. Кожна бригада має свою ділянку, бригади змагаються. Від ударної роботи і хороші наслідки. 30 старших учнів 6-ої ФЗД під керівництвом бригадира **Воробйова** копали

землю для посадки дерев. Перекопали 300 квадратних метрів.

Кожен піонер відповідає за якесь дерево. В саду стоїть піонерський пост.

Коли ви знали 1 ФЗД раніш, то, зайшовши тепер, ви школи не пізнасте. Вона вся в зелені. І в кожному класі вазони квітів. Зайдіть у 8-му, 6-ту, 5-ту групу: кактуси, олеандри, астри надають класові зовсім інший вигляд. У кожному класі штори. Все це зробили діти.

Саша **Харитонов**, вожатий, добре керував усією цією роботою. Разом з піонерами перевіряв—чи полили вазони, чи прибрали клас. Треба було тільки почати, подати ініціативу Льоні Беренгович, Ліді Осколіній, Ніні Глазовій, Віті Лещенкові—вони вже розгорнули роботу із завзяттям.

Не саму тільки школу озеленили діти. І навколо школи посадили 50 дерев, розбили клумби.

Працюючи над озелененням, треба домогтись того, щоб виробничий процес був щільно пов'язаний із навчальною програмою з ботаніки. Тут справа негаразд. **Міськнаросвіта не бере участі в цій важливій роботі**; в наслідок цього викладачі ботаніки стоять осторонь. А викладач ботаніки разом з вожатим загону повинні бути першими організаторами цієї роботи. За приклад можна взяти 20 ФЗД. Учителька ботаніки **Олена Володимирівна Василенко** разом з

Діти комунарів комуни „Більшовик“
(с. Шпильки, Київської приміської смуги)

вожатим організували справу озеленення. Діти працювали на Н.-Валі. Посадили 50 дерев. Скотали 2.400 квадратних метрів землі. Під час роботи Олена Володимирівна мала змогу повторювати з учнями вивчені розділи ботаніки.

Добре шефствують піонери «Ленкузні» над своїм сквером на Червоному майдані. Очистили його, посадили дерева, розбили клумби. В саду стоять піонерські пости.

Голова київської міськради т. Петрушанський закликав піонерів та школярів приділити особливу увагу боротьбі за чистоту.

— Битись за чистий двір, подвір'я, сад, чисту квартиру, конкретно називати прізвиська тих, хто розводить сміття та бруд—ось завдання всіх дітей.

В цій роботі нам треба насамперед **дбати за чистоту своєї школи**. Піонери заводу ім. Артема провели огляд чистоти квартир робітників, зібрали загін і кожен з піонерів склав самозвіт—як він допомагає вдома батькам дбати за чистоту, охайну квартиру.

Виклик вожатих Харкова на соціалістичне змагання за кращу участь в озелененні міста—Київ прийняв. Боротьба за зелений, чистий Київ розгортається.

А. ГЕРШБЕРГ.

ПІОНЕРСЬКА ВІЙСЬКОВА

Слова В. МАЯКОВСЬКОГО, укр. перекл. П. ОПАНАСЕНКО.
Муз. В. БЕЛОГО.

Помірно.

Вариант.

II.

Коли війна-метелиця
і знов прийде,
зумієм ми розсердиться,
стрілять будем.

Ступай швидше.
Стріляй швидше.

III

І якщо суне армії
земля моя,
ми будем санітарами
в усіх боях.

Ранять в лісу —
своїм однесу.

IV.

Та й тихою розвідкою.
Де вороги
за камнем і за гілкою,
знайдем ми їх.

Повзу день, ніч,
дивлюсь, як січ.

V.

Блищать гвинтівки новії,
на них стрічки.
Ми з піснею в стрілецькі
ідем гуртки.

Раз, два. Поклич.
Всіх в лави клич.